

Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi

Journal of Academic Language and Literature

PROF. DR. METİN AKAR'A ARMAĞAN

(Cilt/Volume: 5, Sayı/Issue: 4, Aralık/December 2021)

Sevgen ÖZBAŞI

Dr. Öğr. Üyesi, Başkent Üniversitesi
sozbas@baskent.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-4406-675X>

***Dolunay Dedektifleri* Roman Dizisinin Türkçenin Söz Varlığı Açısından Çözümlemesi**

***An Analysis of Novel Series “Dolunay Dedektifleri”
in Terms of Turkish Vocabulary***

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 03.09.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 24.09.2021

Yayın Tarihi/Published: 30.12.2021

Atıf/Citation

ÖZBAŞI, S. (2021). *Dolunay Dedektifleri* Roman Dizisinin Türkçenin Söz Varlığı Açısından Çözümlemesi. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 5(4), 2496-2518.
<https://doi.org/10.34083/akaded.990755>

ÖZBAŞI, S. (2021). An Analysis of Novel Series *Dolunay Dedektifleri* in Terms of Turkish Vocabulary. *Journal of Academic Language and Literature*, 5(4), 2496-2518.
<https://doi.org/10.34083/akaded.990755>

Bu makale iThenticate programıyla taranmıştır.
This article was checked by iThenticate.

Öz

Bir dilin söz varlığını oluşturan atasözü, deyim, ikileme, ilişki sözleri gibi dilsel yapılar, içinde doğduğu dilin ve kültürün en önemli izlerini taşır. Bu izler irdelenerek – kültürel değerlerin yanı sıra- o dilde tarihi süreç içerisinde gerçekleşen ses-biçim-anlam değişiklikleri ortaya konulup dilin yapısal özelliklerine ulaşılabilir. Bir dilin söz varlığı öğeleri de en uygun ve en doğru biçimde o dilde verilen sözlü-yazılı kültür ürünlerinde karşımıza çıkar. Dil gelişimi için kritik dönem olan okulöncesi süreçte de çocuk ne kadar çok nitelikli uyarana karşılaşırsa, söz dağarcığı ve kavram alanı o kadar genişleyebilir. Dilsel ve görsel uyarılar içeren en temel ve en kolay ulaşılabilir kaynak ise çocuk edebiyatı yapıtlarıdır. Dolayısıyla bu yapıtlardaki dilsel birimler incelenerek dilin düzeyi, söz varlığı öğelerinden nasıl yararlandığı, bunların çeşitliliği, anlamsal değerleri, çocuk okura uygun olup olmadığı gibi durumlar belirlenebilir. Bu çalışmanın amacı da Türk çocuk edebiyatına özgün yapıtlar kazandıran, hem yazar hem şair kimliğiyle öne çıkan Mavisel Yener'in "Dolunay Dedektifleri" roman dizisini söz varlığı öğeleri açısından çözümlemek; bu öğeler aracılığıyla kurmaca metne kazandırılan anlamsal katkıları değerlendirmektir. Bir devamlılık ve bütünlük oluşturması açısından, çalışmanın inceleme nesnesi olarak yazarın roman dizisi seçilmiştir. Betimsel nitelik taşıyan bu çalışmada, kurgusal bir yapı üzerinde tarama yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle Mavisel Yener'in "Dolunay Dedektifleri" roman dizisini oluşturan altı çocuk edebiyatı yapıtı baştan sona taranarak bunlarda yer alan söz varlığı öğeleri (deyim, atasözü, ikileme, ilişki sözleri, yansıma sözcük ve yansıma ikilemeler) saptanmış ve kendi içlerinde bölümlendirilmiştir. Ardından yapıtlardaki dil-anlatım özelliklerinin ve söz varlığı öğelerinin kurmaca metne sağladığı anlamsal katkılar -metinlerden örneklerle desteklenerek- değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Romanlarda 6 atasözü, 230 deyim, 160 ikileme, 58 yansıma söz varlığı ögesi ve 48 ilişki sözü olmak üzere toplam 502 öge saptanmıştır. Çalışmanın ana amacı yapıtlardaki söz varlığını nicelik olarak belirlemek olmasa da inceleme sonucunda kitaplarda en sık kullanılan dilsel yapıların deyim ve ikileme; en azının da atasözü olduğu görülmüştür. Tüm bunlar doğrultusunda çalışmada, yazarın yapıtlarının Türkçenin söz varlığını yansıttığı ve bu öğelerden yararlanarak anlatımına özgünlük, akıcılık, şiirsellik, zenginlik kattığı; yapıtların çocuk okurun sözcük dağarcığını ve kavram alanını genişletebilecek nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin söz varlığı, çocuk edebiyatı, Mavisel Yener, Dolunay Dedektifleri.

Abstract

Linguistic structures such as proverbs, idioms, reduplications, relational words, onomatopoeic words that make up the vocabulary of a language bear the most important traces of the language and culture in which it was born. By analyzing these traces, the sound-form-meaning changes in that language in the historical process, as well as cultural values, can be revealed, and the structural features of the language can be reached. The most appropriate and correct way that the vocabulary

elements of a language appear is in the verbal-written cultural products given in that language. In the pre-school period, which is a critical period for language development, the more qualified stimuli the child encounters, the more their vocabulary and conceptual field can expand. The most basic and easily accessible source that contains linguistic and visual stimuli is children's literature works. Therefore, by analyzing the linguistic units in these works, situations such as the level of the language, how to benefit from the vocabulary elements, semantic values, whether they are suitable for the child reader can be determined. The purpose of this study is to analyze the novel series called "Dolunay Dedektifleri" by Mavisel Yener, who has brought original works to Turkish children's literature and stands out with both her identity as an author and a poet in terms of its vocabulary elements, as well as to evaluate the semantic contributions to the fictional text through these elements. In terms of creating continuity and integrity, the author's novel series was chosen as the object of the study. In this descriptive study, the scanning method was used on a fictional structure. First of all, Mavisel Yener's six children's literature books that constitute the "Dolunay Dedektifleri" were scanned from the beginning to the end and the vocabulary elements included in them were determined and divided within themselves. Afterwards, the semantic contributions of the language and expression features and vocabulary elements in the books to the fictional text were evaluated and interpreted using support from examples from the texts. A total of 502 elements were identified in the novels, including six proverbs, 230 idioms, 160 reduplications, 58 onomatopoeic words, 48 relational words. Although the main purpose of the study is not to quantify the vocabulary in the books, the most frequently used linguistic structures in the books as a result of the analysis were determined to be idioms and reduplications and the least frequent of them were observed to be proverbs. In the study, it is stated that the author's books reflect the vocabulary of Turkish and that she adds originality, fluency, poetry and richness to her expression by using these elements. It was concluded that the books are capable of expanding the vocabulary and conceptual field of the child reader.

Keywords: Vocabulary elements of Turkish language, children's literature, Mavisel Yener, Dolunay Dedektifleri.

Giriş

Türkçe Sözlük'te "Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük kadrosu, vokabüler" olarak tanımlanan söz varlığı, dilin zengin birikimiyle oluşmuş farklı ve çok çeşitli söz öğelerinin toplamıdır. Aksan (2006) söz varlığının sınırlarının çok geniş olduğunu belirtmiş; dilde kullanılan temel sözcüklerin ötesinde atasözü, deyim, ikileme, kalıp sözler, ilişki sözleri, yansıma sözcükler ve farklı anlatım kalıplarının tamamının yer aldığını vurgulamıştır.

Türkçenin söz varlığında önemli bir yer kaplayan, günlük konuşmalarımızda da sıklıkla kullandığımız kalıplaşmış dil birimlerinden biri deyimlerdir. Kısa ve özlü sözler olarak nitelendirilen bu dilsel yapılar aracılığıyla anlatımlar daha canlı ve etkili kılınır. Başka bir ifadeyle, deyimler özgün anlatım kalıplarıdır.

Aksoy (1988) deyimini “Bir kavramı, bir durumu ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce” olarak tanımlamıştır. Aksan (2003: 35) da “Belli bir kavramı, belli bir duygu ya da durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün bir arada, seyrek olarak da tek bir sözcüğün yan anlamında kullanılmasıyla oluşan söz” biçiminde ifade etmiştir. Güney (1971) ise halkın yarattığı ve konuşma dilinde yaygın olarak kullanılan bu söz kalıplarının, insanların duygu ve düşüncelerini olduğu gibi aktarma gereksiniminden doğduğunu ileri sürmüştür. Güney’in bu yargularına koşut olacak biçimde Aksan (2009) şunları belirtmiştir:

Türkçe, doğaya sıkı sıkıya bağlı, anlatım sırasında doğadan yararlanan, olay ve duyguları somut nesnelere dayanarak somutlaştırma yoluna giden bir dildir. Bu yüzden deyimleri, güçlü bir anlatımın tanığı durumundadır: Aba altından değnek göstermek, hem nalına hem mihına, etekleri zil çalmak, kaşığıyla verip sapıyla göz çıkarmak, saçını süpürge etmek...

Yukarıda belirtilen tanımlamalar ve açıklamalar doğrultusunda deyimlerin bir olay, durum, düşünce, davranış ya da tavırları ifade ederken sözcüklerin değişmeceli/mecaz anlamlarını kullandığını; bununla birlikte Türkçenin somutlama ve benzetme özelliğinden yararlanarak etkili bir anlatım biçimi yarattığını söylemek mümkündür.

Deyimler gibi bir toplumun kültürel özelliklerini, yaşam biçimini, dünya görüşünü ve bir dilin anlatım gücünü gösteren söz varlığının diğer önemli parçası da atasözleridir. Hatiboğlu (1972) atasözlerini “Atalardan kalmış belirli kalıplar içinde yol gösterici, akıl öğretici, kesin bir yargı taşıyan tümceler” olarak tanımlamış; bu sözlerin kültürün, gelenek ve göreneklerin etkisinde hazır öğütler olmasından dolayı insanlar tarafından kolayca benimsendiğini dile getirmiştir.

Atasözleri de deyimler gibi toplumların birikim ve deneyimlerini aktaran kalıp sözlerdir. En genel ifadeyle atasözleri, bir olayı ya da durumu en kısa yoldan ama en etkili biçimde anlatma, somutlaştırma gücü yüksek özlü söz öbekleri olarak nitelendirilebilir.

Anlatımı hem daha güçlü hem de daha etkili kılmak için sözcüklerin art arda yinelenmesi anlamına gelen ikilemeler de Türkçenin söz varlığı içerisinde önemli bir yere sahiptir. Korkmaz (2007) ikilemeyi “Aralarında belli bir ses düzeni bulunan; biçim ve anlamca birbiriyle ilişkili olan; aynı, yakın ya da karşıt anlamlı iki veya daha çok sözcüğün bir tek sözcük gibi anlam göstermek üzere yan yana gelmesiyle oluşturulmuş sözcük grubu” olarak tanımlamıştır. Korkmaz’ın belirttiği “aralarında belli bir ses düzeni bulunan” yargısı Hatiboğlu’nda (1972) “ikileme bir psikoloji, müzik ve çağrışım olayıdır” biçiminde karşılık bulmuştur.

İkilemeler, Türkçeye bambaşka bir anlatım ve yaratım gücü kazandıran; Türkçenin hemen her lehçesinde sıklıkla kullanılan; bunlarla birlikte Türkçedeki yaygınlığı ve önemi göz ardı edilen dil birimleridir (Aksan, 2006, s. 81; Hatiboğlu, 1971, s. 11).

Söz varlığı ögeleri içerisinde geniş yer kaplayan, her dilde görülen ve toplumlara özgü kültür izlerini yansıtan bir başka kalıplaşmış dil birimi ise ilişki sözcüğüdür. Bu sözcükler daha çok görgü kurallarından kaynaklanan ve insan ilişkilerini şekillendiren sözcüktür. Başka bir deyişle, günlük yaşamda sıkça kullanılan ilişki sözcüklerinin insan ilişkilerini güçlendiren; dolayısıyla da toplumsal ilişkileri kolaylaştıran bir özelliği vardır.

Kaynağını doğadaki seslerden alan yansıma sözcükler de söz varlığı içindeki ögelerden bir diğeridir. Korkmaz (2007) yansıma sözcükleri “Doğadaki insan dışı canlı ve cansız varlıkların çıkardığı ses ve gürültüleri taklit yoluyla yansıtan sözcükler” biçiminde; Balkaya ise (1996) “Türkçemizde taklit, yansıma, yankı adlarıyla karşılanan, dış gerçekle ses düzleminde bir bağın bir öykünmenin olduğu varsayılan sözcüklerin yapılış biçimine verilen ad” olarak tanımlamıştır. Yansıma sözcükler ve yansıma ikilemeler üzerine çalışmalar yapan Balkaya (1996) yansımalarla ilgili şu yargıları vurgulamıştır:

Gerçekte hiçbir sözcüğün dış gerçeğin çıkardığı bir sesi tamamen öykündüğü ileri sürülemez. Ancak bir nesnenin ya da bir canlının çıkardığı sesin bir uzlaşma sonucu biçim kazanarak uyandırdığı işitimsel izlenimle dilin sözcükleri yaptığımız kendi sesleri arasında yakınlık kurularak bir sözcüğün yansıma olduğu kabul edilebilir. Sözcük yapısı olarak ünlemlere en çok yaklaşan tür yansımalar olsa da ikisi birbirinden farklılık gösterir. İnsanlar gerek bir heceyle gerek başlı başına bir ses kuruluşuyla sinirsel tepki gösterdiklerinde doğal hiçbir sesi yansılamamaktadır.

Deyim, atasözü, ikileme, ilişki sözleri ve yansımalar dışında, daha çok masallarda kullanılan kalıplaşmış sözcükler, bir konuyla ilgili özel bir kavramı karşılayan terimler, özdeyişler, tekerlemeler, bilmeceler, pekiştirmeler, argo sözcükler de söz varlığı içerisinde yer alan başkaca dilsel birimlerdir.

Bir dilin söz varlığını oluşturan başta temel söz varlığı ögeleri olmak üzere adı geçen diğer kalıplaşmış dil birimlerinin en özgün, güzel, zengin ve nitelikli örnekleriyle edebiyat yapıtlarında karşılaşılır. Çünkü edebiyat yapıtları bir dilin en yetkin kullanımının sunulduğu, anlatım gücünün ve özgünlüğünün yansıtıldığı kaynaklardır. Lüle Mert (2009) ve Aslan'a (2013) göre yazınsal nitelikli ürünlerdeki söz varlığı ögelerinin incelenmesiyle o dilin en özgün yanları, anlatım olanakları, dilbilimsel kimliği saptanabilir; o dili konuşan toplumun da gerek sosyolojik ve psikolojik özellikleri gerekse tarihsel ve kültürel yapısı belirlenebilir.

Erken çocukluk dönemi dil gelişiminin başladığı, biçimlendiği ve geliştiği; aynı zamanda anadili bilinci ve dil sevgisinin de yapılandırıldığı dönemdir. Dolayısıyla bu dönemde çocuğun, sanatçılar tarafından çocukların ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda kurgulanmış; anadilinin anlatım olanaklarını, kullanımlarını, esnekliğini, gücünü yansıtan edebiyat yapıtlarıyla etkileşim kurması sağlanmalıdır. Bu kitaplar aracılığıyla çocuğun kavram tasarım süreci, dilsel-bilişsel-sosyal gelişimi desteklediği gibi; çocuk anadilinin söz denizinden çok çeşitli örneklerle tanıştırılmış olur. Dil çevresi bakımından kısmen sınırlı bir ortamda bulunan çocuğun dil evreni, yazılı ve resimli bu uyarılar yardımıyla genişletilir. Daha önce Lüle Mert (2009) ve Aslan'ın (2013) belirttiklerine koşut olarak çocuk edebiyatı ürünlerindeki söz varlığı öğelerinin çözümlemesiyle kitapta kullanılan dilin düzeyi ve çocuk okura uygunluğu; anadilinin olanaklarından, çeşitliliğinden, zenginliğinden, esnekliğinden ne ölçüde yararlandığı; çocuğun kavram tasarım sürecini destekleyecek nitelikte olup olmadığı gibi birçok durum belirlenebilir.

Alanyazında çocuk edebiyatı ürünlerindeki söz varlığını belirlemeye yönelik çok sayıda lisansüstü tezle karşılaşılmaktadır¹ (Özdemir Mete, 2016; Özbaşı, 2016; Uslupehlivan, 2018; Kaçmaz, 2018; Anaz, 2018; Ziya, 2019; Karabulut, 2019; Yavuzkılıç, 2019; Fidan, 2019; Akkuş, 2019; Çetinkaya, 2020). YÖK Tez Tarama Merkezi veri tabanına bakıldığında Mavisel Yener ve çocuk edebiyatı yapıtlarına yönelik 1'i doktora olmak üzere toplam 9 tez bulunduğu görülmektedir. Keskin (2020) yüksek lisans tezinde, Mavisel Yener'in *Mavi Zamanlar* adlı kitabını eylemsiler açısından incelemiş ve kitabı Türkçe öğretimi bakımından değerlendirmiştir. Doğan (2019) yazarın romanlarını çocuk gerçekliği; Cesur (2015) yazarın öykülerini eğitsel iletiler; Öncü (2011) yazarın romanlarını çocuk ve eğitim teması açısından incelemiştir. Kavaklı (2019) yazarın masallarını değerler eğitimi; Demir (2019) ise yazarın kitaplarını çok kültürlülük bağlamında ele almıştır. Anaz (2018) ve Aydemir (2010) yazarın yapıtlarını çocuk edebiyatının temel ilkeleri bakımından değerlendirmiştir.

Türk çocuk edebiyatına 100'ü aşkın yapıt kazandıran Mavisel Yener'in saygın ve tanınmış yayınevlerince sürekli tekrar baskıları yapılan kitapları birçok yabancı dile de çevrilmiştir. Ayrıca yazarın öykü, masal ve şiirlerine Türkçe ders kitaplarında ve çocuk dergilerinde de yer verilmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, edebiyatımızda yazar ve şair kimliğiyle önemli yeri olan Yener'in yazdığı "Dolunay Dedektifleri" roman dizisindeki söz varlığı öğelerini belirlemek ve incelemektir.

¹ Bu çalışma, çocuk edebiyatı alanında söz varlığı üzerine son beş yılda yapılan lisansüstü tezlerle sınırlı tutulmuştur.

Yöntem

Betimsel nitelik taşıyan bu çalışmada, kurgusal bir yapı üzerinde tarama yöntemi kullanılmıştır. Var olan durumu, var olduğu biçimiyle betimleyen bu yaklaşımda belge taraması yoluyla Mavisel Yener'in "Dolunay Dedektifleri" roman dizisinde yer alan söz varlığı ögeleri incelenmiştir. Araştırmada, yazarın altı romanında (*İz Peşinde*, *Dehşet Mektuplar*, *Mumya Dükkânı*, *Korkunç Satranç*, *Ölüler Ormanı*, *Yarasa Yarışları*) bulunan söz varlığı ögeleri (atasözü, deyim, ikileme, ilişki sözleri, yansıma sözcükler, yansıma ikilemeler) saptanmış; bu ögeler ayrı ayrı tablolarda gösterilmiştir. Ardından yapıtların dil anlatım özelliklerinin ve söz varlığı ögelerinin yazınsal metne sağladığı anlamsal katkılar yorumlanıp değerlendirilmiştir. Çalışmada metnin anlam evrenine ve kurgusuna sanatsal bir değer katabilecek, değişmeceli anlamlarıyla anlatımı özgünleştirebilecek, okura dilsel ve bilişsel açıdan katkı sayılabilecek, Türkçenin sözcük üretme ve yaratma gücünü, çeşitliliğini- esnekliğini ve anlatım olanaklarını yansıtabilecek söz varlığı ögeleri (atasözü, deyim, ikileme, ilişki sözleri, yansımalar) inceleme kapsamına alınmış; temel sözcükler, terimler, yabancı ve çeviri ifadeler, argo, doldurma sözcükler, yerel kullanımlar gibi söz varlığını oluşturan diğer dil birimleri incelemenin dışında tutulmuştur.

Tablo 1: İncelenen Kitaplara İlişkin Bilgiler

Roman Adı	Yayınevi	Son Basım Yılı	Sayfa Sayısı
Dolunay Dedektifleri 1 İz Peşinde	Bilgi Yayınevi	2021	134
Dolunay Dedektifleri 2 Dehşet Mektuplar	Bilgi Yayınevi	2020	165
Dolunay Dedektifleri 3 Mumya Dükkânı	Bilgi Yayınevi	2020	176
Dolunay Dedektifleri 4 Korkunç Satranç	Bilgi Yayınevi	2018	191
Dolunay Dedektifleri 5 Ölüler Ormanı	Bilgi Yayınevi	2019	158
Dolunay Dedektifleri 6 Yarasa Yarışları	Bilgi Yayınevi	2021	187

Bulgular

Mavisel Yener'in "Dolunay Dedektifleri" roman dizisindeki altı kitabında yer alan söz varlığı ögeleri türlerine göre ayrı ayrı bölümlendirilerek tablolarda gösterilmiştir. İnceleme sonucunda 6 atasözü, 230 deyim, 160 ikileme, 58 yansıma

söz varlığı ögesi ve 48 ilişki sözü olmak üzere toplam 502 öge saptanmıştır. İlgili bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Dolunay Dedektifleri Roman Dizindeki Söz Varlığı Ögelerinin Dağılımı²

Kitap Adları	Söz Varlığı Ögeleri				
	Atasözleri	Deyimler	İkilemeler	İlişki Sözcükleri	Yansıma Sözcük ve İkilemeler
	f	f	f	f	f
İz Peşinde	1	53	37	13	24
Dehşet Mektuplar	1	53	38	15	9
Mumya Dükkânı	1	64	40	25	12
Korkunç Satranç	1	65	44	14	14
Ölüler Ormanı	0	64	38	21	14
Yarasa Yarışları	2	71	44	12	27

1. Atasözleri

Bu başlıkta, “Dolunay Dedektifleri” roman dizisinde bulunan atasözlerine yer verilmiştir. Bu atasözleri belirlenirken Ömer Asım Aksoy’un “Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü”, Necmi Akyalçın’ın “Türkçemizin İncileri Atasözlerimiz Tanıklı Sözlük” ve TDK’nin “Atasözleri Sözlüğü” adlı yapıtlara başvurulmuştur. İncelenen romanlarda toplam 6 atasözü belirlenmiş ve Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3: Dolunay Dedektifleri Roman Dizisindeki Atasözleri

Kitap Adları	Atasözleri
İz Peşinde	<i>Son pişmanlık fayda etmez.</i> (s.94)
Dehşet Mektuplar	<i>Yerin kulağı var.</i> (s.90)
Mumya Dükkânı	<i>Balık baştan kokar.</i> (s.141)
Korkunç Satranç	<i>Evdeki hesap çarşıya uymaz.</i> (s.131)

² Tabloda, altı romanda kullanılan söz varlığı ögelerinin sayısı ayrı ayrı belirtilmiştir. Ancak aynı sözvarlığı ögesi birden çok yapıtta kullanıldığı için romanların tümünde yer alan ögelerin toplam sayısı belirlenirken yinelenen ögeler dikkate alınmamıştır.

Ölüler Ormanı	—
Yarasa Yarışları	<i>Başa gelen çekilir.</i> (s.27) <i>Birlikten kuvvet doğar.</i> (s.169)

2. Deyimler

Bu başlıkta, Yener'in romanlarında yer alan deyimler sunulmuştur. Bu öğeler belirlenirken Ömer Asım Aksoy'un "Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü", Muhittin Bilgin'in "Tanıklarıyla Deyimler Sözlüğü", Necmi Akyalçın'ın "Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri Deyimlerimiz" ve TDK'nin "Deyimler Sözlüğü" adlı yapıtlara başvurulmuştur. İncelenen kitaplarda saptanan deyimler alfabetik olarak sıralanmış ve Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Dolunay Dedektifleri Roman Dizisindeki Deyimler

Kitap Adları	Deyimler		
İz Peşinde	<i>ağır basmak</i> (s.56)	<i>gözden geçirmek</i> (s.89)	<i>kendini zor tutmak</i> (s.59)
	<i>ağzı bir karış açık kalmak</i> (s.49)	<i>göze almak</i> (s.79)	<i>keyfi kaçmak</i> (s.76)
	<i>akıl yürütmek</i> (s.53)	<i>gözleri fal taşı gibi açılmak</i> (s.40)	<i>kılı kıpırdamamak</i> (s.70)
	<i>aklına gelmek</i> (s.71)	<i>gözleri ııldamak</i> (s.14)	<i>kulak kabartmak</i> (s.16)
	<i>ayaklarına kara sular inmek</i> (s.42)	<i>gözleri kamaşmak</i> (s.58)	<i>küçük dilini yutmak</i> (s.52)
	<i>az kalsın</i> (s.93)	<i>gözleri parlamak</i> (s.44)	<i>küçük düşürmek</i> (s.105)
	<i>başına çıkmak</i> (s.10)	<i>gözlerine inanamamak</i> (s.118)	<i>laflı dolandırmak</i> (s.81)
	<i>başına bir iş gelmek</i> (s.67)	<i>iç çekmek</i> (s.33)	<i>soluğu kesilmek</i> (s.7)
	<i>başına dert açmak</i> (s.83)	<i>içi daralmak</i> (s.49)	<i>söz geçmek</i> (s.42)
	<i>bin pişman olmak</i> (s.94)	<i>içi içine sığmamak</i> (s.11)	<i>şöyle bir bakmak</i> (s.62)
	<i>burnunu sokmak</i> (s.23)	<i>içi sıkılmak</i> (s.56)	<i>tehlikeye atılmak</i> (s.79)
	<i>can suyu çekilmek</i> (s.17)	<i>ipin ucunu kaçırmak</i> (s.51)	<i>tüyleri ürpermek</i> (s.17)
	<i>canına değsin</i> (s.63)	<i>iple çekmek</i> (s.10)	<i>uykusu kaçmak</i> (s.27)
	<i>elden geçirmek</i> (s.11)	<i>kafadan atmak</i> (s.49)	<i>yüreğine su serpmek</i> (s.18)
	<i>eli ayağı kesilmek</i> (s.61)	<i>kafasını karıştırmak</i> (s.22)	<i>yüzünü buruşturmak</i> (s.104)
	<i>elinden gelmek</i> (s.72)	<i>kafasını kurcalamak</i> (s.46)	<i>yüzünü ekşitmek</i> (s.66)
	<i>elinin körü</i> (s.72)	<i>kalıbını basmak</i> (s.33)	
<i>göz göze gelmek</i> (s.39)	<i>kendini toparlamak</i> (s.11)		
<i>göz kamaştırmak</i> (s.81)			

<p>Dehşet Mektuplar</p>	<p>ağırlık çökmek (s.123) ağı kulaklarına varmak (s.118) ağzından dökülmek (s.51) ağzını sıkı tutmak (s.126) aklı kalmak (s.32) aklına gelmek (s.10) aklından geçirmek (s.10) allak bullak olmak (s.161) bal gibi (s.28) başına iş açmak (s.12) beyninde şimşekler çakmak (s.118) beyninden vurulmuşa dönmek (s.98) bir ağızdan (s.57) canı sikkın (s.19) canıma değsin (s.52) dikkatini çekmek (s.141) dili dönmemek (s.106) dili tutulmak (s.135)</p>	<p>dünyaya gelmek (s.62) ele geçirmek (s.160) elinden gelmek (s.42) göz göze gelmek (s.53) göz kamaştırmak (s.135) göz ucuyla bakmak (s.11) gözden kaybolmak (s.59) göze çarpmak (s.141) gözleri fal taşı gibi açılmak (s.108) gözlerini dikmek (s.119) gözü üstünde olmak (s.102) gününi görmek (s.17) hayal/düş kırıklığına uğramak (s.12) her kafadan bir ses çıkmak (s.13) içi daralmak (s.124) içi rahatlamak (s.8) içi ürpermek (s.141) içini çekmek (s.124)</p>	<p>içini okumak (s.138) iki büklüm olmak (s.30) iple çekmek (s.38) işin içinden çıkamamak (s.56) kafası karışmak (s.138) kafasını kurcalamak (s.19) kendini tutamamak (s.146) kolları sıvamak (s.144) küçük dilini yutmak (s.94) merakını uyandırmak (s.61) ödü kopmak (s.115) suya düşmek (s.12) ters yüz etmek (s.20) tuz biber ekmek (s.101) üstüne basmak (s.154) vay canına (s.20) yüreğini ağzına getirmek (s.8)</p>
<p>Mumya Dükkânı</p>	<p>adı çıkacağına canı çıksın (s.41) ağına düşürmek (s.87) ağı açık kalmak (s.93) ağzından çıkanı kulağı duymak (s.59) aklı almamak (s.86) aklı kalmak (s.21) aklına gelmek (s.75) aklının ucundan bile geçmemek (s.8) allak bullak olmak (s.122) altüst olmak (s.151) beyninde şimşekler çakmak (s.138)</p>	<p>dili tutulmak (s.124) ele geçirmek (s.146) ele vermek (s.71) eli ayağına dolaşmak (s.133) eline yüzüne bulaştırmak (s.59) göz devirmek (s.105) göz göze gelmek (s.116) göz kulak olmak (s.62) gözü arkada kalmak (s.62) gözü ilişmek (s.54) gözünden kaçmamak (s.70) gözüne uyku</p>	<p>kendini zor tutmak (s.116) keyfi yerinde olmak (s.89) keyfini kaçırmak (s.55) kokusunu almak (s.118) kurda kuşa yem olmak (s.10) küçük dilini yutmak (s.113) mekik dokumak (s.67) meydan okumak (s.103) mideye indirmek (s.109) pat diye (s.73) samanlıkta iğne</p>

	<p><i>bir ağızdan</i> (s.97) <i>bir işin kurdu olmak</i> (s.87) <i>boğazı düğümlemek</i> (s.96) <i>burnunun direği sızlamak</i> (s.131) <i>canı istememek</i> (s.75) <i>canı sikkın</i> (s.25) <i>çıt çıkmamak</i> (s.68) <i>dikkat kesilmek</i> (s.63) <i>dikkatini çekmek</i> (s.45) <i>dili çözülmek</i> (s.146) <i>dili damağı</i> <i>kurumak</i> (s.131)</p>	<p><i>girmemek</i> (s.143) <i>hava hoş</i> (s.102) <i>iç çekmek</i> (s.69) <i>iç geçirmek</i> (s.150) <i>içine sinmemek</i> (s.49) <i>incir çekirdeğini bile doldurmamak</i> (s.82) <i>işi şakaya vurmak</i> (s.48) <i>kafa kafaya vermek</i> (s.108) <i>kafası karışmak</i> (s.146) <i>kafasına sokmak</i> (s.60) <i>kafasını bozmak</i> (s.58) <i>kafasını</i> <i>karıştırmak</i> (s.113)</p>	<p><i>aramak</i> (s.73) <i>sıkboğaz etmek</i> (s.39) <i>tehlikeli sularda yüzmek</i> (sf.87) <i>uyku tutmamak</i> (sf.7) <i>üstüne basmak</i> (s.100) <i>yer yarılıp dibine girmek</i> (s.11) <i>yüzünden düşen bin parça</i> (s.129) <i>yüzünden okunmak</i> (s.85) <i>yüzünü</i> <i>buruşturmak</i> (s.52)</p>
Korkunç Satranç	<p><i>adı gibi emin olmak</i> (s.24) <i>ağır basmak</i> (s.123) <i>aklına gelmek</i> (s.81) <i>aklına koymak</i> (s.70) <i>aklından geçirmek</i> (s.156) <i>aklını başına toplamak</i> (s.106) <i>alttan almak</i> (s.172) <i>basının etini yemek</i> (s.131) <i>başına iş gelmek</i> (s.85) <i>başından aşağı kaynar sular dökülmek</i> (s.47) <i>başından geçmek</i> (s.15) <i>başını belaya sokmak</i> (s.127) <i>burnunu sokmak</i> (s.136) <i>buz kesmek</i> (s.160) <i>canı istemek</i> (s.8) <i>canı sıkılmak</i> (s.9) <i>dikkatini çekmek</i> (s.11) <i>ele geçirmek</i> (s.68) <i>elinden geleni</i></p>	<p><i>göz atmak</i> (s.158) <i>göz gezdirmek</i> (s.161) <i>göz göze gelmek</i> (s.49) <i>göz gözü görmemek</i> (s.152) <i>göz kulak olmak</i> (s.132) <i>göz ucuyla bakmak</i> (s.104) <i>gözden geçirmek</i> (s.160) <i>gözden kaçırmak</i> (s.69) <i>gözden kaybolmak</i> (s.53) <i>göze almak</i> (s.86) <i>gözleri fal taşı gibi açılmak</i> (s.46) <i>gözlerini dikmek</i> (s.38) <i>gözü olmak</i> (s.144) <i>gözüne ilişmek</i> (s.122) <i>gözünü boyamak</i> (s.134) <i>gözünü dört açmak</i> (s.101) <i>hapı yutmak</i> (s.165) <i>her kafadan bir ses çıkmak</i> (s.96) <i>iç çekmek</i> (s.104) <i>içinden gelmek</i> (s.168) <i>içini çekmek</i> (s.131)</p>	<p><i>kafasını bozmak</i> (s.17) <i>kafasını dinlemek</i> (s.84) <i>kafasını</i> <i>kurcalamak</i> (s.94) <i>kalıbını basmak</i> (s.81) <i>keyfi yerine gelmek</i> (s.76) <i>kulak kabartmak</i> (s.85) <i>kulak kesilmek</i> (s.165) <i>kulak misafiri olmak</i> (s.31) <i>oralı olmamak</i> (s.48) <i>ödü kopmak</i> (s.132) <i>samanlıkta iğne aramak</i> (s.78) <i>sıkı durmak</i> (s.180) <i>tüyleri diken diken olmak</i> (s.90) <i>üstünde durmak</i> (s.10) <i>vay canına</i> (s.73) <i>yer yarılıp içine girmek</i> (s.15) <i>yüzünden düşen bin parça</i> (s.103) <i>yüzünden okunmak</i> (s.49)</p>

	<p>yapmak (s.135) fırça atmak (s.22) göbeği çatlakmak (s.22)</p>	<p>in cin top oynamak (s.138) iş işten geçmek (s.35) kafası karışmak (s.73) kafasına takmak (s.113)</p>	<p>yüzünü buruşturmak (s.135)</p>
Ölüler Ormanı	<p>ağzını bıçak açmamak (s.31) aklına gelmek (s.101) aklına koymak (s.126) aklını kaçırmak (s.49) allak bullak olmak (s.148) anca beraber kanca beraber (s.32) başına gelmek (s.21) başına iş açmak (s.35) başını belaya sokmak (s.96) başını derde sokmak (s.118) beti benzi atmak (s.149) beyninde şimşekler çakmak (s.141) burnunu sokmak (s.141) canı istemek (s.39) canı sıkın (s.30) dikkatini çekmek (s.49) dili damağına yapışmak (s.109) dizlerinin bağı çözülmek (s.66) ele vermek (s.27) elinden geleni yapmak (s.56) göz atmak (s.38)</p>	<p>göz hapsinde tutmak (s.103) göz kulak olmak (s.46) göz önüne almak (s.119) gözden geçirmek (s.107) gözden kaçırmak (s.93) göze almak (s.151) gözleri fal taşı gibi açılmak (s.106) gözlerini dikmek (s.39) gözünü takılmak (s.75) iç çekmek (s.26) iç geçirmek (s.44) içi ürpermek (s.28) içinden gelmek (s.153) işler tıklarında (s.56) kafa ütölmek (s.106) kafası serser sepet olmak (s.33) kafasını kurcalamak (s.85) kaş göz işareti yapmak (s.145) kendini zor tutmak (s.151) kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla (s.35) kolaçan etmek (s.42) kolları sıvamak (s.58)</p>	<p>korktuğu başına gelmek (s.115) kulak kabartmak (s.91) küçük dilini yutmak (s.92) kül yutmamak (s.61) külhaları değiştirmek (s.94) meydan okumak (s.15) nefesi kesilmek (sf.77) pahalya patlamak (s.134) pat diye (s.100) solundan kalkmak (s.42) söz ağızdan çıkmak (s.59) surat asmak (s.142) tadı kaçmak (s.106) tadını çıkarmak (s.157) tahtası eksik (s.13) tüyleri diken diken olmak (s.105) tüyleri ürpermek (s.47) üstüne basmak (s.135) üstüne vazife olmamak (s.118) yüreği ağzına gelmek (s.63) yüzünü buruşturmak (s.81)</p>
Yarasa Yarışları	<p>aklı karışmak (s.94) aklı sıra (s.60) aklına gelmek (s.42) aklından geçirmek (s.20)</p>	<p>göz gezdirmek (s.17) göz göze gelmek (s.141) göz ucuyla bakmak (s.135) gözden geçirmek (s.110)</p>	<p>kafayı takmak (s.20) kalıbını basmak (s.60) kaşla göz arasında (s.48) kolaçan etmek (s.17)</p>

<p><i>aklını kaçırmak</i> (s.54) <i>aklını kurcalamak</i> (s.21) <i>avazı çıktığı kadar bağırarak</i> (s.54) <i>avcunun içi gibi</i> (s.33) <i>başa çıkmak</i> (s.27) <i>başına gelmek</i> (s.105) <i>başını belaya sokmak</i> (s.92) <i>bir ağızdan</i> (s.166) <i>bir çırpıda</i> (s.167) <i>bir kulaktan girip ötekenden çıkmak</i> (s.45) <i>boyunu aşmak</i> (s.70) <i>burnunda tütme</i> (s.14) <i>canı sıkılmak</i> (s.162) <i>çenesini tutmak</i> (s.92) <i>çıt çıkmamak</i> (s.49) <i>çorap söküşü gibi gelmek</i> (s.116) <i>dikkat kesilmek</i> (s.143) <i>dikkatini çekmek</i> (s.186) <i>dilini yutmak</i> (s.102) <i>dudak bükme</i> (s.23) <i>ele vermek</i> (s.68) <i>göz açıp kapayana kadar</i> (s.112)</p>	<p><i>gözleri dolmak</i> (s.57) <i>gözleri fal taşı gibi açılmak</i> (s.99) <i>gözlerinden okunmak</i> (s.119) <i>gözlerini devirmek</i> (s.147) <i>gözünden kaçmak</i> (s.173) <i>gözüne kestirmek</i> (s.128) <i>gözünü dikme</i> (s.87) <i>gün doğmak</i> (s.28) <i>hayal/düş kırıklığına uğramak</i> (s.119) <i>içi açılmak</i> (s.113) <i>içi içini kemirmek</i> (s.94) <i>içi titremek</i> (s.57) <i>içinden gelmek</i> (s.91) <i>iki büklüm olmak</i> (s.44) <i>işi düşmek</i> (s.108) <i>işin içinde çıkmamak</i> (s.162) <i>kafası allak bullak olmak</i> (s.134) <i>kafasını karıştırmak</i> (s.110)</p>	<p><i>kulağına çalınmak</i> (s.91) <i>kulak kabartmak</i> (s.19) <i>naneyi yemek</i> (s.93) <i>ödü kopmak</i> (s.58) <i>pat diye</i> (s.71) <i>soğuk terler boşanmak</i> (s.114) <i>soluğu bir yerde almak</i> (s.94) <i>suya düşmek</i> (s.141) <i>şöyle bir bakmak</i> (s.65) <i>taş üstünde taş bırakmamak</i> (s.38) <i>tüyleri diken diken olmak</i> (s.125) <i>tüyleri ürpermek</i> (s.73) <i>ukusu açılmak</i> (s.155) <i>uyku tutmamak</i> (s.20) <i>uykuya dalmak</i> (s.19) <i>vay canına</i> (s.153) <i>yüzü asılmak</i> (s.94) <i>yüzünü buruşturmak</i> (s.112) <i>yüzünü ekşitemek</i> (s.62)</p>
--	---	---

3. İkilemeler

Bu başlıkta, Yener'in kitaplarında kullanılan ikilemelere yer verilmiştir. İkilemeler saptanırken Necmi Akyalçın'ın "Türkçe İkilemeler Sözlüğü"ne başvurulmuştur. İncelenen yapıtlarda belirlenen ikilemeler alfabetik sırayla Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5: Dolunay Dedektifleri Roman Dizisindeki İkillemeler

Kitap Adları	İkillemeler		
İz Peşinde	<i>al al</i> (s.73) <i>allı morlu</i> (s.9) <i>arada sırada</i> (s.16) <i>azar azar</i> (s.127) <i>bağırıp çağırarak</i> (s.106) <i>bak bak</i> (s.20) <i>belli belirsiz</i> (s.28) <i>bölük pörçük</i> (s.17) <i>derin derin</i> (s.17) <i>donup kalmak</i> (s.40) <i>dönüp dolaşıp</i> (s.22) <i>düşünmek taşınmak</i> (s.27) <i>gelip geçmek</i> (s.78)	<i>görür görmez</i> (s.31) <i>hal hatır</i> (s.12) <i>inip çıkan</i> (s.39) <i>irili ufaklı</i> (s.39) <i>karman çorman</i> (s.21) <i>kaş göz</i> (s.40) <i>katıla katıla</i> (s.34) <i>oluk oluk</i> (s.80) <i>öbek öbek</i> (s.86) <i>pırıl pırıl</i> (s.52) <i>pis pis</i> (s.134) <i>saç sakal</i> (s.81)	<i>saçma sapan</i> (s.102) <i>sağa sola</i> (s.39) <i>sıkı fıkı</i> (s.74) <i>tane tane</i> (s.75) <i>uçsuz bucaksız</i> (s.39) <i>ufak tefek</i> (s.49) <i>yan yan</i> (s.15) <i>yapış yapış</i> (s.43) <i>yavaş yavaş</i> (s.49) <i>yer yer</i> (s.38) <i>zaman zaman</i> (s.5) <i>zor bela</i> (s.51)
Dehşet Mektuplar	<i>allak bullak</i> (s.151) <i>anaç anaç</i> (s.101) <i>bir aşağı bir yukarı</i> (s.124) <i>bir varmış bir yokmuş</i> (s.34) <i>birer birer</i> (s.33) <i>boş boş</i> (s.99) <i>çoluk çocuk</i> (s.38) <i>dik dik</i> (s.20) <i>eğilip bükülen</i> (s.94) <i>eli yüzü</i> (s.139) <i>gece gündüz</i> (s.104) <i>gerekli gereksiz</i> (s.101) <i>gider gitmez</i> (s.18)	<i>girer girmez</i> (s.107) <i>hal hatır</i> (s.123) <i>hızlı hızlı</i> (s.78) <i>ılık ılık</i> (s.68) <i>itişe kaktışa</i> (s.17) <i>kaba saba</i> (s.114) <i>karman çorman</i> (s.151) <i>kestirip atmak</i> (s.16) <i>kocaman</i> <i>kocaman</i> (s.159) <i>kötü kötü</i> (s.102) <i>okur yazar</i> (s.76) <i>okuyup yazma</i> (s.66)	<i>olup biten</i> (s.18) <i>parça parça</i> (s.90) <i>pırıl pırıl</i> (s.22) <i>saç sakal</i> (s.156) <i>sağına soluna</i> (s.113) <i>sık sık</i> (s.9) <i>tamam tamam</i> (s.105) <i>tek tek</i> (s.154) <i>tekrar tekrar</i> (s.28) <i>ters ters</i> (s.158) <i>üstü başı</i> (s.114) <i>yavaş yavaş</i> (s.74) <i>zaman zaman</i> (s.5)
Mumya Dükkânı	<i>abuk sabuk</i> (s.71) <i>acı acı</i> (s.71) <i>ağır ağır</i> (s.122) <i>allak bullak</i> (s.122) <i>apar topar</i> (s.118) <i>basa basa</i> (s.100) <i>bilir bilmez</i> (s.134) <i>bol bol</i> (s.105) <i>devire devire</i> (s.18) <i>dik dik</i> (s.40) <i>dolu dolu</i> (s.98)	<i>geri geri</i> (s.57) <i>girer girmez</i> (s.108) <i>giriş çıkış</i> (s.132) <i>hayır hayır</i> (s.102) <i>ikişer ikişer</i> (s.111) <i>iner inmez</i> (s.105) <i>iri yarı</i> (s.60) <i>irili ufaklı</i> (s.66) <i>iş güç</i> (s.33) <i>nakış nakış</i> (s.105) <i>nesi var nesi yok</i> (s.26)	<i>sarsıla sarsıla</i> (s.57) <i>sıcak sıcak</i> (s.84) <i>tek tek</i> (s.73) <i>tövbe tövbe</i> (s.27) <i>ucu bucağı</i> (s.35) <i>uçsuz bucaksız</i> (s.36) <i>ufak tefek</i> (s.98) <i>usul usul</i> (s.54) <i>uzun uzun</i> (s.105) <i>yavaş yavaş</i> (s.55) <i>yok yok</i> (s.75)

	<i>eli yüzü</i> (s.159) <i>ezile büzüle</i> (s.159) <i>gelir gelmez</i> (s.40)	<i>ölüm kalım</i> (s.171) <i>saçma sapan</i> (s.154) <i>sarmaş dolaş</i> (s.36)	<i>zaman zaman</i> (s.5)
Korkunç Satranç	<i>aça aça</i> (s.20) <i>açık açık</i> (s.181) <i>ağlaya ağlaya</i> (s.136) <i>aman aman</i> (s.146) <i>anlamalı anlamalı</i> (s.153) <i>ara sıra</i> (s.96) <i>bayram seyran</i> (s.63) <i>bol bol</i> (s.93) <i>bugün yarın</i> (s.14) <i>derin derin</i> (s.56) <i>dik dik</i> (s.50) <i>diken diken</i> (s.90) <i>doğru dürüst</i> (s.134) <i>donup kalmak</i> (s.117) <i>durun durun</i> (s.32)	<i>gel zaman git zaman</i> (s.36) <i>gelip geçmek</i> (s.40) <i>gelir gelmez</i> (s.122) <i>giriş çıkış</i> (s.151) <i>gör bak</i> (s.135) <i>görünür</i> <i>görünmez</i> (s.11) <i>havadan sudan</i> (s.135) <i>hınzır hınzır</i> (s.178) <i>in cin</i> (s.138) <i>iri iri</i> (s.163) <i>karman çorman</i> (s.163) <i>kesik kesik</i> (s.90) <i>kestirip atmak</i> (s.69) <i>olan biten</i> (s.114)	<i>para pul</i> (s.144) <i>parça parça</i> (s.15) <i>peki peki</i> (s.130) <i>pırl pırl</i> (s.30) <i>sağa sola</i> (s.55) <i>şaşkın şaşkın</i> (s.42) <i>tek tek</i> (s.14) <i>tembel tembel</i> (s.24) <i>ters ters</i> (s.125) <i>uzun uzun</i> (s.104) <i>yavaş yavaş</i> (s.108) <i>yenile yenile</i> (s.121) <i>yer yer</i> (s.40) <i>yok yok</i> (s.22) <i>zaman zaman</i> (s.5)
Ölüler Ormanı	<i>abuk sabuk</i> (s.91) <i>abur cubur</i> (s.42) <i>alaycı alaycı</i> (s.41) <i>allak bullak</i> (s.148) <i>antik mantik</i> (s.90) <i>basa basa</i> (s.135) <i>çalı çırpı</i> (s.24) <i>dalgın dalgın</i> (s.157) <i>derin derin</i> (s.28) <i>derli toplu</i> (s.144) <i>diken diken</i> (s.105) <i>doğru dürüst</i> (s.12) <i>enine boyuna</i> (s.22)	<i>evirip çevirmek</i> (s.129) <i>gelip giden</i> (s.82) <i>gizli gizli</i> (s.67) <i>gördük gördük</i> (s.50) <i>hal hatır</i> (s.108) <i>hayır hayır</i> (s.78) <i>ıvır zıvır</i> (s.79) <i>kaldıra kaldıra</i> (s.18) <i>kalkar kalmaz</i> (s.31) <i>kara kara</i> (s.60) <i>kaş göz</i> (s.31) <i>kestirip atmak</i> (s.42) <i>neler neler</i> (s.15)	<i>olan biten</i> (s.93) <i>pençe pençe</i> (s.106) <i>pırl pırl</i> (s.20) <i>saçma sapan</i> (s.110) <i>sağı solu</i> (s.137) <i>sinirli sinirli</i> (s.39) <i>ters ters</i> (s.45) <i>uslu uslu</i> (s.36) <i>uzun uzun</i> (s.12) <i>yarım yamalak</i> (s.78) <i>yok yok</i> (s.104) <i>zaman zaman</i> (s.5)
Yarasa Yarışları	<i>aça aça</i> (s.140) <i>ağır ağır</i> (s.52) <i>allak bullak</i> (s.134) <i>alt üst</i> (s.113) <i>anlamalı anlamalı</i> (s.135) <i>bakıp bakıp</i> (s.60) <i>bir aşağı bir yukarı</i> (s.155)	<i>eninde sonunda</i> (s.133) <i>evet evet</i> (s.27) <i>gece gece</i> (s.142) <i>gıcık gıcık</i> (s.120) <i>girer girmez</i> (s.114) <i>girintili çıkıntılı</i> (s.73) <i>hal hatır</i> (s.28)	<i>saçma sapan</i> (s.105) <i>sağa sola</i> (s.72) <i>sarmaş dolaş</i> (s.25) <i>şaşkın şaşkın</i> (s.54) <i>tek tek</i> (s.173) <i>tek tük</i> (s.35) <i>ters ters</i> (s.46)

<i>bir sağa bir sola</i> (s.21)	<i>kaldıra kaldıra</i> (s.23)	<i>tuhaf tuhaf</i> (s.13)
<i>büyük büyük</i> (s.95)	<i>karman çorman</i> (s.159)	<i>uçsuz bucaksız</i> (s.84)
<i>çadır madır</i> (s.82)	<i>kesik kesik</i> (s.67)	<i>uzun uzun</i> (s.50)
<i>dehliz mehliz</i> (s.91)	<i>kocaman kocaman</i> (s.176)	<i>üst baş</i> (s.144)
<i>derin derin</i> (s.163)	<i>köşe bucak</i> (s.58)	<i>yavaş yavaş</i> (s.137)
<i>didik didik</i> (s.106)	<i>oradan buradan</i> (s.68)	<i>yeşil yeşil</i> (s.49)
<i>diken diken</i> (s.125)	<i>plan mlan</i> (s.93)	<i>zaman zaman</i> (s.7)
<i>duyar duymaz</i> (s.94)	<i>sabah sabah</i> (s.22)	

4. İlişki Sözleri

Bu başlıkta, Mavisel Yener'in romanlarında bulunan ilişki sözleri yer almaktadır. Bu öğeler alfabetik olarak sıralanmış ve Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: Dolunay Dedektifleri Roman Dizisindeki İlişki Sözleri

Kitap Adları	İlişki Sözleri		
İz Peşinde	<i>aferin</i> (s.63) <i>buyurun</i> (s.94) <i>hoş geldin</i> (s.12) <i>hoşça kal</i> (s.73) <i>iyi günler</i> (s.70)	<i>kusura bakma</i> (s.12) <i>lütfen</i> (s.8) <i>merhaba</i> (s.7) <i>ne haber</i> (s.94)	<i>ne var ne yok</i> (s.71) <i>özür dilerim</i> (s.78) <i>teşekkür ederim</i> (s.88) <i>valla</i> (s.21)
Dehşet Mektuplar	<i>buyurun</i> (s.30) <i>geçmiş olsun</i> (s.31) <i>hay Allah</i> (s.20) <i>hayrola</i> (s.31) <i>hoş geldiniz</i> (s.30) <i>izninizle</i> (s.153)	<i>kal sağlıcakla</i> (s.90) <i>kusura bakmayın</i> (s.20) <i>lütfen</i> (s.15) <i>merhaba</i> (s.99) <i>rahmetli</i> (s.33) <i>sağ olsun</i> (s.153)	<i>sefalar getirdiniz</i> (s.30) <i>tanıştığım memnun oldum</i> (s.127) <i>yattığı yer nur olsun</i> (s.35)
Mumya Dükkânı	<i>Allah yardımcısı olsun</i> (s.121) <i>Allah'ın izniyle</i> (s.62) <i>baş üstüne</i> (s.101) <i>buyurun</i> (s.24) <i>evelallah</i> (s.100) <i>geçmiş olsun</i> (s.43) <i>görüürüz</i> (s.167) <i>güzel günler dilerim</i> (s.15)	<i>hay Allah</i> (s.73) <i>hayırdır</i> (s.110) <i>hoş geldiniz</i> (s.84) <i>hoşça kal</i> (s.74) <i>ışıklar içinde yatsın</i> (s.99) <i>kolay gelsin</i> (s.74) <i>kusura bakmayın</i> (s.110) <i>lütfen</i> (s.14) <i>merhaba</i> (s.24) <i>özür dilerim</i> (s.75)	<i>sağ olsun</i> (s.62) <i>sefa getirdiler</i> (s.61) <i>selamlar</i> (s.15) <i>sevgilerimle</i> (s.15) <i>tanıştığımıza memnun oldum</i> (s.23) <i>teşekkür ederim</i> (s.89) <i>tövbe</i> (s.27)

Korkunç Satraç	<i>aferin</i> (s.29) <i>buyurun</i> (s.91) <i>günaydın</i> (s.20) <i>hoş geldiniz</i> (s.17) <i>hoşça kalın</i> (s.150)	<i>kusura bakma</i> (s.80) <i>lütfen</i> (s.127) <i>merhaba</i> (s.17) <i>özür dilerim</i> (s.53) <i>rica ederim</i> (s.151)	<i>sağ ol</i> (s.45) <i>tanıştığımıza memnun oldum</i> (s.109) <i>teşekkür ederiz</i> (sf.110) <i>valla</i> (s.48)
Ölüler Ormanı	<i>aferin</i> (s.45) <i>Allah aşkıma</i> (s.96) <i>Allah rahmet eylesin</i> (s.82) <i>hay Allah</i> (s.80) <i>hayırdır</i> (s.126) <i>hoş geldin</i> (s.76) <i>hoşça kal</i> (s.102)	<i>iyi geceler</i> (s.84) <i>iyi yolculuklar</i> (s.59) <i>izninizle</i> (s.135) <i>keyfin nasıl</i> (s.55) <i>kusura bakma</i> (s.121) <i>lütfen</i> (s.22) <i>memnun oldum</i> (s.68) <i>merhaba</i> (s.55)	<i>özür dilerim</i> (s.82) <i>tanıştığımıza çok sevindim</i> (s.76) <i>teşekkür ederim</i> (s.45) <i>valla</i> (s.128) <i>vallahi</i> (s.13) <i>yolun açık olsun</i> (s.96)
Yarasa Yarışları	<i>afiyet olsun</i> (s.91) <i>Allah kahretsin</i> (s.129) <i>aşk olsun</i> (s.141) <i>geçmiş olsun</i> (s.137)	<i>hayırdır</i> (s.62) <i>hoş geldiniz</i> (s.11) <i>kusura bakmayın</i> (s.76) <i>lütfen</i> (s.108)	<i>merhaba</i> (s.108) <i>sağ olası</i> (s.63) <i>sevğilerimle</i> (s.110) <i>valla</i> (s.82)

5. Yansıma Sözcük ve Yansıma İkilemeler

Bu başlıkta, “Dolunay Dedektifleri” roman dizisinde yer alan yansıma sözvarlığı öğeleri sunulmuştur. Bu öğeler, “yansıma sözcükler” ve “yansıma ikilemeler” olarak ayrılarak Tablo 7’de sıralanmıştır.

Tablo 7: Dolunay Dedektifleri Roman Dizisindeki Yansıma Sözcük ve Yansıma İkilemeler

Kitap Adları	Yansıma Sözcükler	Yansıma İkilemeler	
İz Peşinde	<i>cıvıdamak</i> (s.10) <i>cızırdamak</i> (s.17) <i>cumburlop</i> (s.11) <i>fırlamak</i> (s.38) <i>fısıltı</i> (s.13) <i>gıcırta</i> (s.19) <i>gürlemek</i> (s.53) <i>gürültü</i> (s.16) <i>hışırtı</i> (s.29) <i>homurdanma</i> (s.19)	<i>hoplamak</i> (s.17) <i>mırıldanma</i> (s.19) <i>öksürük</i> (s.42) <i>patlak</i> (s.105) <i>tıkırtı</i> (s.16) <i>uğultu</i> (s.57) <i>üfleme</i> (s.17) <i>vızıldama</i> (s.19) <i>zıplamak</i> (s.10)	<i>fırıl fırıl</i> (s.80) <i>harıl harıl</i> (s.72) <i>küt küt</i> (s.80) <i>paldır küldür</i> (s.30) <i>tak tuk</i> (s.17)

Dehşet Mektuplar	<i>fırlamak</i> (s.17) <i>fısıldamak</i> (s.70) <i>gürültü</i> (s.47) <i>havlamak</i> (s.8)	<i>mırıldanmak</i> (s.9) <i>öksürmek</i> (s.31) <i>uğuldamak</i> (s.149)	<i>cır cır</i> (s.68) <i>çat pat</i> (s.88)
Mumya Dükkânı	<i>fırlamak</i> (s.42) <i>fısıldamak</i> (s.55) <i>höpürdetmek</i> (s.58) <i>kıkırdamak</i> (s.84) <i>kütletmek</i> (s.49) <i>mırıldanmak</i> (s.51)	<i>öğürmek</i> (s.51) <i>patlama</i> (s.120) <i>tıkırtı</i> (s.24) <i>uğuldamak</i> (s.110) <i>vızıltı</i> (s.132)	<i>zıplaya zıplaya</i> (s.143)
Korkunç Satranç	<i>cızırtılı</i> (s.16) <i>çınlatmak</i> (s.93) <i>fırlamak</i> (s.41) <i>gıcırta</i> (s.55) <i>gürültü</i> (s.85) <i>hışırtı</i> (s.41) <i>homurdanma</i> (s.71)	<i>höpürdetmek</i> (s.16) <i>mırıldanmak</i> (s.114) <i>öksürmek</i> (s.55) <i>şıklatmak</i> (s.81) <i>tıkırtı</i> (s.49) <i>tıslama</i> (s.71)	<i>zangır zangır</i> (s.55)
Ölüler Ormanı	<i>ciyaklama</i> (s.19) <i>çınlamak</i> (s.17) <i>fısıldamak</i> (s.48) <i>gıcırta</i> (s.28) <i>gürlemek</i> (s.90) <i>havlamak</i> (s.9) <i>homurdanmak</i> (s.109)	<i>kıkırdamak</i> (s.48) <i>mırıldanmak</i> (s.66) <i>öksürmek</i> (s.45) <i>uğuldama</i> (s.81) <i>üflemek</i> (s.9) <i>zıplamak</i> (s.27)	<i>kikir kikir</i> (s.146)
Yarasa Yarışları	<i>cırıldatmak</i> (s.53) <i>cırlak</i> (s.132) <i>çatırt</i> (s.91) <i>çatlama</i> (s.139) <i>çingirak</i> (s.51) <i>fırlamak</i> (s.54) <i>fısıldamak</i> (s.47) <i>fısıltı</i> (s.19) <i>fişkirmek</i> (s.101) <i>gıcırdamak</i> (s.17) <i>gıcırta</i> (s.11) <i>gürültü</i> (s.55) <i>havlama</i> (s.10)	<i>homurdanmak</i> (s.21) <i>horlama</i> (s.20) <i>horultu</i> (s.20) <i>höpürdetmek</i> (s.66) <i>mırıldanmak</i> (s.47) <i>patlamak</i> (s.57) <i>pörtlemek</i> (s.94) <i>şaplak</i> (s.156) <i>tıkırtı</i> (s.103) <i>uğuldamak</i> (s.100) <i>uğultu</i> (s.90) <i>zınk</i> (s.170)	<i>hoplayıp zıplamak</i> (s.10) <i>mırıl mırıl</i> (s.68)

Sonuç

Mavisel Yener'in çocuk edebiyatı yapıtlarının söz varlığı açısından incelendiği bu çalışmanın sonucunda, "Dolunay Dedektifleri" roman dizisini oluşturan altı kitapta toplam 502 öge saptanmıştır. Bunlardan 6'sı atasözü, 230'u deyim, 160'ı ikileme, 58'i yansıma söz varlığı ögesi ve 48'i ilişki sözüdür. Bu belirleme doğrultusunda yazarın, Türkçenin zengin anlatım olanaklarını yansıtan pek çok kalıplaşmış dil birimini romanlarına taşıdığı; kitaplarında anlattığı kişilerin yaşamına uygun bir dil ortamı yaratırken seslendiği kitlenin dil evrenine olumlu katkılar sağlamaya çalıştığı söylenebilir.

Alanyazında yazınsal yapıtlardaki söz varlığı öğelerini belirleme ve incelemeye yönelik çalışmaların (Yazıcı Okuyan, 2006; Lüle Mert, 2009; Sever ve Karagül, 2014; Özdemir Mete, 2016; Özbaşı, 2016) sonuçlarına bakıldığında en çok deyimlerin en az da atasözlerinin kullanıldığı dikkat çekmektedir. Yener'in romanlarında da deyimlerin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Romanlarda en az karşılaşılan söz varlığı ögesi ise -diğer çalışmalarının sonuçlarıyla benzer olarak- atasözleridir.

Yener, atasözü ve deyimlerin somutlaştırma, imge ve duygu durumu oluşturma özelliğinden yararlanarak roman karakterlerinin içinde buldukları koşulları ve düşünce dünyalarını okurun daha iyi anlamlandırabilmesine yardımcı olmuştur.

Yazarın romanlarında deyimlerden sonra en çok kullanılan dil birimleri ikilemelerdir. Çocuk edebiyatı yapıtlarındaki söz varlığı öğelerini belirlemeye yönelik çalışmalara bakıldığında en sık karşılaşılan dilsel birim olarak deyimlerden sonra çoğunlukla ikilemelerin geldiği görülmektedir (Lüle Mert, 2009; Özdemir Mete, 2016; Özbaşı, 2016; Karabulut, 2019; Ziya, 2019; Akkuş, 2019; Yavuzkılıç, 2019; Çetinkaya, 2020). İkilemeler, özellikle Türkiye Türkçesinde yaygın olarak kullanılan ve anadilimize geniş anlatım yolları sağlayan dilsel birimlerdir. Türkçe, başka dillerde çok sık kullanılmayan ikilemelerle güçlü anlatım biçimlerini ortaya koymaktadır. Anadilimize önemli bir anlatım gücü, zenginliği ve esnekliği katan ikilemeler, Yener'in romanlarında da sıklıkla yer almıştır. İkilemeler, okurun belleğinde canlandırılmak istenen kavramın oluşturulmasında ve böylelikle yazarın anlattığı olayların/durumların daha gerçekçi biçime bürünmesinde etkilidir.

Yazarın romanlarında kullandığı ilişki sözleri, duyguları etkili ve incelikli biçimde anlatmada Türkçenin ne kadar güçlü bir dil olduğunu okura sezdirme bağlamında önemlidir. Aynı zamanda yazar, kişilerarası iletişimin niteliğini belirleyen ve anlaşmayı kolaylaştıran ilişki sözleriyle toplum yapısına yönelik ipuçları da sunmuştur.

Yansıma sözcük ve yansıma ikilemeler de Yener'in romanlarında bulunan söz varlığı öğeleri arasındadır. Yazar, Türkçenin önemli bir yanını oluşturan yansıma

söz varlığı ögelerinden yararlanarak okuruna anadilinin özelliklerini ve sözcük türetme gücünü sezdirmeye çalışmış; bunun yanında anlatımına akıcılık, özgünlük ve şiirsellik de katabilmiştir.

Yazınsal nitelikli çocuk edebiyatı kitaplarının çocuk okura anadilinin söz varlığı ögelerini tanıttığı göz önüne alındığında bu yapıtların okura öykünebileceği bir dil çevresi yaratması açısından büyük rol üstlendiği söylenebilir. Bu araştırmanın sonuçlarından hareketle Mavisel Yener'in romanlarının seslendiği yaş grubunun duygu-düşünce dünyası ile kavram alanını geliştirebilecek ve onların dilsel gelişimine katkı sağlayabilecek nitelikte olduğunu; yazarın, söz varlığı ögelerinden yararlanarak Türkçenin anlatım olanaklarını okuruna sezdirmeye çalıştığını; yine bu ögelerle anlatımına etkileyicilik, incelik, esneklik, hareketlilik ve özgünlük gibi yönlerden katkı sağlayabildiğini belirtmek mümkündür.

Kaynaklar

- Akkuş, M. (2019). *Seza Kutlar Aksoy'un öykülerinde söz varlığı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi.
- Aksan, D. (2003). *Dil, şu büyüdü düzen*. Bilgi Yayınları.
- Aksan, D. (2006). *Anadilimizin söz denizinde*. Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2009). *Her yönüyle dil – ana çizgileriyle dilbilim*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksoy, Ö. A. (1988). *Atasözleri sözlüğü*. İnkılâp Yayınevi.
- Aksoy, Ö. A. (1988). *Deyimler sözlüğü*. İnkılâp Yayınevi.
- Akyalçın, N. (2007). *Türkçe ikilemeler sözlüğü (tanıklı)*. Anı Yayıncılık.
- Akyalçın, N. (2012). *Türkçemizin anlamsal zenginlikleri deyimlerimiz*. Eğiten Kitap.
- Akyalçın, N. (2012). *Türkçemizin incileri atasözlerimiz tanıklı sözlük*. Eğiten Kitap.
- Anaz, Z. (2018). *Mavisel Yener'in çocuk edebiyatı yapıtlarının dil özellikleri, söz varlığı, anlatım teknikleri ve dış yapı özellikleri bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi.
- Aslan, C. (2013). Çocuk edebiyatı yapıtlarının temel işlevi. *Eğitimci Öğretmen Dergisi*, 17, 6-9.
- Aydemir, S. (2010). *Çocuk edebiyatı yazarı olarak Mavisel Yener'in eserleri üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Balkaya, D. (1996). *Yansılama ve Almanca-Türkçe ses yansımaları sözcükler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bilgin, M. & Bilgin, A. C. (2014). *Tanıklarıyla deyimler sözlüğü*. Yayın B.
- Cesur, E. (2015). *Mavisel Yener'in çocuklara yönelik hikâyelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Çetinkaya, S. (2020). *Ayla Çınaroğlu'nun masal ve hikâyelerinin Türkçe öğretimi bağlamında söz varlığı açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Demir, T. (2019). *Mavisel Yener'in öykü ve romanlarındaki çok kültürlülük öğelerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Doğan, S. (2019). *Mavisel Yener'in "Dolunay Dedektifleri" roman dizisinde çocuk gerçekliği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uşak Üniversitesi.

- Fidan, Z. (2019). *Cahit Uçuk'un "Türk İkizleri" ve "Gümüş Kanat" çocuk romanlarının söz varlığı açısından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
- Güney, E. C. (1971). *Folklor ve halk edebiyatı*. Millî Eğitim Basımevi.
- Hatiboğlu, V. (1971). *İkileme*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Hatiboğlu, V. (1972). *Türkçenin sözdizimi*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kaçmaz, G. (2018). *Cahit Zarifoğlu'nun masallarının değerler eğitimi ve söz varlığı açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Karabulut, C. (2019). *Mustafa Ruhi Şirin'in eserlerinin söz varlığı açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kavaklı, T. (2019). *Mavisel Yener'in masal kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Keskin, V. (2020). *Mavisel Yener'in "Mavi Zamanlar" adlı eserinde yer alan filimsilerin tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi.
- Korkmaz, Z. (2007). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Lüle Mert, E. (2009). *Türkçenin sözvarlığı açısından Eflatun Cem Güney'in derleyip yazdığı masallar* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Öncü, M. (2011). *Mavisel Yener'in romanlarında çocuk ve eğitim teması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Özbaşı, S. (2016). *Zeynep Cemali'nin çocuk edebiyatı yapıtlarının sözvarlığı öğeleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Özdemir Mete, Ö. (2016). *Sevim Ak'ın çocuk romanlarının sözvarlığı açısından çözümlemesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Sever, S. ve Karagül, S. (2014). Oğuz Tansel'in derleyip yazdığı masal kitaplarında yer alan sözvarlığı öğelerinin incelenmesi. *Folklor / Edebiyat*, 20 (77), 173-188.
- Türk Dil Kurumu. [2021, 17 Mayıs]. *Güncel Türkçe sözlük*. <http://sozluk.gov.tr>.
- Uslupehlivan, E. (2018). *Hasan Latif Sarıyüce'nin çocuk romanlarında değer eğitimi ve söz varlığı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uşak Üniversitesi.
- Yavuzkılıç, S. (2019). *Gülten Dayıoğlu'nun "Ölümsüz Ece" adlı romanının söz varlığı incelemesi ve Türkçe öğretimine katkısı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

- Yazıcı Okuyan, H. (2006). *Türkçenin sözcüğü açısından Fakir Baykurt'un romanları* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yener, M. (2018). *Dolunay Dedektifleri – Korkunç Satranç*. Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2019). *Dolunay Dedektifleri – Ölüler Ormanı*. Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2020). *Dolunay Dedektifleri – Dehşet Mektuplar*. Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2020). *Dolunay Dedektifleri – Mumya Dükkânı*. Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2021). *Dolunay Dedektifleri – İz Peşinde*. Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2021). *Dolunay Dedektifleri – Yarasa Yarışları*. Bilgi Yayınevi.
- Ziya, S. (2019). *Behiç Ak'ın romanlarının söz varlığı ve okunabilirlik yönünden değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi.